

I::G::M::A::A::U::

**MASONERIA UNIVERSALĂ
MAREA LOJA NAȚIONALĂ DIN ROMÂNIA**

R:L: „Fiii României” nr.140, Or.: București

R:F: Florian MICU

L-AM CUNOSCUȚ PE JEAN NICOLAS MĂNESCU

18 februarie 6017 A:L:, Or.: Sibiu

Abstract

Prezenta planșă este dedicată F.: Jean Nicolas Mănescu, a carui plecare la Orientul Etern ne-a lăsat sărăciți de o minte strălucită, de care tocmai începeam să avem nevoie. Câteva note biografice, fapte, istorisiri și scurte dialoguri despre el așa cum l-am știut noi în ultimii lui ani de viață dar și din cele aflate despre el de la prieteni sau familie.

Se împlinesc în august, 90 de ani de la nașterea lui Jean Nicolas Mănescu, heraldist de frunte al României, maestru al simbolurilor, creator original, cunoscător și păstrător al legilor stricte ale acestei vechi dar nobile discipline istorice.

Dacă ar trebui să-i fac un scurt profil ar trebui să spun că era un bărbat înalt, subțire, adus de umeri, interiorizat, un om de mare erudiție dar și de o modestie rară, Purta ochelari cu multe dioptrii și era un fumător înrăit.

Tatăl său, Nicolae Mănescu era de neam boieresc, familie bună și bogată, și-a făcut doctoratul în litere la Paris împreună cu Șerban Cioculescu (tatăl lui Barbu). Și acolo, în cartierul nobiliar, arondismentul 16, unde închiriasse o casă, s-a născut Jean Nicolas. Când s-a întors în București, a devenit consilier la Fundațiile Regale și a deținut această funcție până la desființare în 1948.

A fost scutit de pușcărie pentru că era socotit doar proprietar funciar și intelectual, înalt funcționar.

A mai trăit puțin, cât a mai avut rezerve, pentru că i-au luat atât moșia, cât și casa din strada Episcopiei.

Crescut cu guvernanta elvețiană, Jean Nicolas vorbește de mic, la perfecție franceza și germana, așa că după revoluția din 1990 când era invitat în Germania, aceștia spuneau că vorbește germana mai curat decât ei. Lui însă, în străinătate, îi trebuiau câteva zile de acomodare, pentru a gândi în limba țării respective. Este posibil și pentru că memoria sa era specializată mai mult pe imagini, iar lui îi plăcea mai mult să asculte decât să vorbească.

Când era elev la gimnaziu dar și la liceul Sf. Sava, Jean Nicolas stătea mai mult la moșia tatălui său la Sărulești, unde se ocupa de heraldica. A studiat foarte mult și a început să deseneze și să scrie articole pe diverse subiecte.

S-a înscris la medicină și a terminat primul an, dar în anul doi a făcut parte din „grupul Dobrescu” care pregătea o răscoală sau un atentat, pentru care a stat câțva timp la pușcărie, la Jilava, pentru omisiune de denunț. Nu i-a denunțat pe ceilalți camarazi care aveau, se pare, și un depozit de arme. Nu a stat prea mult, pentru că procuratura nu a avut probe contra lui, dar pentru faptul că a fost trimis în pușcărie a fost dat afară de la Facultatea de medicină. În această perioadă s-a îmbolnavit de tuberculoză, din cauza condițiilor mizere în care trăia.

În prima parte a anilor '50, datorită calităților sale intelectuale, a numeroaselor ore de studiu, cercetare și creație științifică, a ajuns în Comisia de heraldică a Institutului de Istorie al Academiei și tot în această perioadă devine absolvent al Facultății de istorie din cadrul Universității București.

S-a căsătorit cu o licențiată în litere a Facultății de limbi slave (bulgară și rusă), care a lucrat mult timp ca traducătoare la Ministerul Agriculturii, cu care a avut doi băieți, care la rândul lor i-au dăruit patru nepoți, foarte reușiți.

A trăit cum a putut, pentru că heraldica nu i-a adus foloase materiale, a lucrat mult timp ca funcționar pe diverse șantiere și a ajuns până la urmă să lucreze la Comisia de monumente istorice, de unde s-a și pensionat.

În anul 1989 devine secretar general al Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Institutului de Istorie „N. Iorga”, iar din anul 1998 membru al Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”, atunci înființat la Iași.

Din anul 1990 a fost foarte activ în cadrul Partidului Național Liberal. La un moment dat, între anii 1994 și 1997 a fost șeful organizației „bătrânilor” acestui partid.

El era foarte necăjit, pentru că pe lângă faptul că era destul de șubrezit din cauza tuberculozei pe care o avusese în tinerețe, începuse să aibă multe necazuri cu vederea. Însă abia din anul 1995 au început marile lui necazuri. Întâi, o tumoare cerebrală benignă de care s-a operat cu succes. Apoi a făcut un anevrism pe care l-a operat, urmat de înfundarea arterei de la un picior, pe care doctorii au reușit prin cateterizare să i-o desfunde și a mai „dus-o” vreo doi ani, după care, pe la sfârșitul lui 1997, piciorul s-a cangrenat și a trebuit să i-l taie și, de atunci, a fost „condamnat” la pat. Am fost la el, dar încet, încet s-a stins. În anul 1999, cam prin ianuarie, s-a dus. Am fost la înmormântarea lui, la biserica Boteanu, unde atunci au fost prezenți foarte mulți franc-masoni.

Bogdan (Popescu) i-a cerut în anul 1998 să facă stema lojei noastre. Apoi, a lucrat într-un colectiv care a **făcut proiectul stemei M:L:N:R**. După acest proiect al stemei, am fost printre primii care am făcut Baniera lojei, iar M:S: a preluat toate comenzile pentru stemele lojilor, de la care primea blazonările și i le dădea lui, pentru a

face proiectul și desenul, urmând a fi plastificate și retrimise ulterior lojei, contra cost. A fost o acțiune solicitantă pentru el și pentru soția lui, când el a fost ținut la pat. Loja noastră i-a plătit stema și, de câteva ori, i-am dat banii Trunchiului Văduvei, când era în spital, apoi soției sale. Nu știu dacă toate celelalte loji i-au achitat proiectul de stemă, dar loja noastră și alte câteva, l-au ajutat financiar după posibilități, în acea grea perioadă prin care trecea. Înainte de internare, a fost foarte activ în Comisia de heraldică a Institutului de Istorie. Este adevărat însă, că gratuit.

Întrebat odată de ce nu intra în Rit, a spus: **„pentru mine masoneria se termină la gradul 3”**...

În anul 1987 devine membru corespondent al Academiei Internaționale de Heraldică de la Geneva, iar în anul 1992 a fost ales membru titular - după unii asociat -, al acestei prestigioase Academii, în special pe baza unei lucrări care a avut un impact foarte mare asupra specialiștilor din acea vreme: *„Lumea animalelor în heraldica Europei Centrale”*, pentru că mai toate stemele și blazoanele țărilor din Europa Centrală: Prusia, Bavaria, Cehia, Slovacia, Austria, Polonia, Ungaria, Slovenia, Croația, fiindcă au tradiție nobiliară foarte veche, conțin în cartierele lor, diverse animale.

Îmi aduc aminte de o discuție pe tema aceasta. Îmi spunea el că heraldica își are și ea, ca știință auxiliară a istoriei, niște contribuții destul de însemnate și îmi dădea un exemplu. O familie nobilă maghiară din Ardeal avea un blazon aprobat de către regele Ungariei, în anul 1345. Într-unul din cartierele blazonului apărea un ibex. În anul 1402 familia respectivă se adresează regelui și cere schimbarea blazonului dintr-un motiv oarecare. Din partea Casei Regale vine un decret care aproba schimbarea, însoțit de blazonare (textul descriptiv al stemei). Respectivul conte maghiar din Ardeal angajează un specialist care să-i deseneze noul blazon, cu modificarea aprobată de rege. În cartierul în care fusese ibexul nu se schimbă nimic. Pe blazonare apărea: *„în cartierul cutare apare un cap de capră de munte”*. Desenatorul și contele nu știau ce fel de capră de munte, drept pentru care au făcut un cap de capră neagră. Și, spune el: *„Vedeți, înseamnă că în timpul de 50 de ani de la primul la al doilea blazon, a dispărut ibexul, deci ibexul a existat în Ardeal, dar a dispărut în timpul ăsta. Chestia asta poate servi nu numai din punct de vedere istoric, dar și din punct de vedere al evoluției faunei din țara noastră”*.

Jean Nicolas Mănescu avea cunoștințe vaste. Într-o bună zi, după sărbătorile de Anul Nou, pentru că nu mai ieșise din casă de mult timp, vine cu un vraf de scrisori pe care le luase din cutia poștală și nu le deschisese. Una dintre ele, cu antetul Ambasadei Germaniei, era semnată de ministrul plenipotențiar, domnul conte Wedel. Scrisoarea era însoțită și de un desen. Scrisoarea spunea cam așa: *„Stimate domnule, Am cumparat un obiect de argint care are imprimat pe el un blazon dublu, adică două blazoane îngemănate. Neavând cunoștințe în domeniu, m-am adresat prietenului meu domnul Holbort din Olanda (unul dintre marii heraldiști ai vremii și prieten cu Mănescu), care mi-a răspuns așa: „S-ar putea să fie ceva polonez, dar de ce mă întrebi pe mine, la 2000 de km, când poți să-l întrebi pe Mănescu la numai 2 km de ambasada dumatăle”*. Jean Nicolas Mănescu se uită el la blazon și spune: *„Păi asta e simplu domnule. Țăsta este un blazon de cununie rusească. La cununie în lumea nobiliară rusă se afișează un blazon din ăsta îngemănat, adică din blazonul mirelui și al miresei. Și acesta este blazonul unei cununii dintre un băiat din familia X rusească, fiul prințului Y, cu fata din familia rusească V, fata prințului Z”*. Și mai adaugă: *„Nunta a avut loc între 1804 și 1806”*. Cum poți să spui așa exact, am exclamat, iar el mi-a răspuns: *„Foarte simplu. Prințul ăsta, tatăl băiatului, era general și el a cucerit de la turci*

cetatea Anapa, drept care, vezi că în cartierul ăsta al blazonului apare un zid dărâmat și pe el litera A. Dar eu știu bine blazonul ăsta, care este din anul 1804 și pe care nu este prezent cartierul ăsta, ori cetatea Anapa a fost cucerită în anul 1805. Deci putem spune foarte exact că nunta a avut loc în anul 1805 sau 1806, după cucerirea cetății Anapa”. Din punct de vedere istoric, toate aceste lucruri se pot corela cu ușurință.

Atașatul militar al Ambasadei Britanice avea o dată pe lună întâlnire cu el la Ambasada Marii Britanii, întrucât respectivul englez era cel mai bun heraldist din Anglia. El spunea că poate să recunoască și să descrie aproape toate stemele din așa zisul *gerbovnik* rusesc, adică echivalentul „armorialului” - colecția de blazoane și de steme. Îl chema pe Mănescu să discute cu el și, culmea, Mănescu i-a rezolvat odată o problemă cu care se chinuiau heraldiștii din Anglia de 100 de ani, și anume: de unde provin niște ciori, care apăreau în nu știu ce stemă de regiune sau de casă nobiliară, cam așa ceva. Respectivul colonel Crocker, a făcut o comunicare la Societatea Regală de heraldică în Anglia și a primit niște onoruri pe cale heraldică cu ocazia aceasta.

Când, în anul 1992, s-a discutat în Parlament stema României, Mănescu a dat un proiect, solicitând corectarea vechii steme românești, care are în viziunea lui trei mari greșeli. În anul 1922, niște funcționari au comandat stema unui heraldist maghiar, care „știa multe, dar n-avea multe în cap”, și a pus cartierul Ardealului unde era în fosta stemă a Ungariei adică jos în dreapta scutului (stânga, de fapt heraldică) ceea ce, spunea el, este incorect. A eliminat Oltenia, comasând Banatul cu Oltenia într-un cartier, ceea ce este iarăși incorect. Și cea mai mare greșală făcută, că cele 5 cartiere ale scutului, așa cum sunt puse, formează o stea cu 5 colțuri, cu un colț în jos, ceea ce înseamnă semn malefic sau blestem. Ori Mănescu spune așa: „*Domnule, există trei provincii majore: Tara Românească, Moldova și Ardealul. Astea trei le punem sus. Jos punem Banatul, Dobrogea și Oltenia. Avem 6 cartiere. Nu mai este așa zisa pentagramă răsturnată*”. Dar „bivolita cu mustăți” s-a opus cu vehemența proiectului, stema lui a fost respinsă, așa că erorile ei încă mai persistă și azi.

Anul trecut însă, s-a rezolvat legal omisiunea „coroanei de oțel” așa că putem spera că în viitor vom fi pe drumul cel bun.

Între anii 1992 și 1999, a mai fost ales membru onorific în mai multe comisii și comitete internaționale dintre care Academia de Heraldică din Goteborg, Suedia, formată din numai 12 persoane, care primea noi membri doar la decesul unuia dintre ei, menținând astfel, mereu, același număr și având din acest motiv liste lungi de așteptare.

Aceasta este, distinși F.:F.: planșa pentru cinstirea memoriei ilustrului nostru F.: Jean Nicolas Mănescu, plecat prea devreme la Orientul Etern, iar în încheiere primiți, vă rog, T.:A.:F.: împreună cu mulțumirile mele pentru atenția și răbdarea acordată.

Am zis !

Bibliografie selectivă

Bogdan Popescu, *Discutii intre si despre prieteni*

Ștefan S. Gorovei, *Buletinul IRGH „Sever Zotta”*

Victor Dima, *Sondaj Stema României si Coroana de Oțel*